

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА СХІДНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ГЕЛЬВЕТІКА»
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО
НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI КОНГРЕС СХОДОЗНАВЦІВ

3 грудня 2022 року

¹²⁵⁶
1996
LIHA-PRES

¹²³³
| Львів – Торунь
Liha-Pres
2022

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ:

Валерій Бортняк, доцент (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського);
Олександр Бессараб, кандидат філологічних наук (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського);
Володимир Казарін, професор (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського);
Марсель Ердал, професор (Франкфуртський університет імені Йоганна Вольфганга Гете);
Озкул Чобаноглу, професор (Університет Хаджеттепе, Анкара);
Хакан Кирилли, професор (Університет Бількент, Анкара);
Олексій Хамрай, професор (Інститут сходознавства імені А. Кримського НАН України);
Ласло Кароль, доцент (Упсальський університет, Швеція);
Мажена Годзінська, доктор філософії з культурної антропології (Варшавський університет);
Ібрагім Шахін, доцент (Егейський університет, Ізмір);
Уміт Їлдиз, доцент (Посольство Республіки Туреччина в Україні, атташе з питань освіти);
Ірина Дрига, доцент (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського);
Ольга Мавріна, доцент (Інститут сходознавства імені А. Кримського НАН України);
Мехмед Челенк, доцент (Університет Улудаг, Бурса).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Комісаров Костянтин Юрійович, завідувач кафедри східної філології ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
Дрига Ірина Миколаївна, доцентка кафедри східної філології ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
Сеїтяг'яєва Таміла Решатівна, старший викладач кафедри східної філології ННІ Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
Яковлева Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри східної філології ННІ Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
Арнаутова Айше Рустемівна, старший викладач кафедри східної філології ННІ Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
Заболотна Анастасія, лаборантка кафедри східної філології ННІ філології та журналістики Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

VI Конгрес сходознавців : збірник матеріалів, м. Київ, 3 грудня 2022 року. – Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського ; Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. – 268 с.

ISBN 978-966-397-288-6

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на VI Конгрес сходознавців, який відбувся на базі Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського 3 грудня 2022 року.

УДК 005.745:94(5)(062.552)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА КРАЇН БЛИЗЬКОГО І СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Абашнік В. О.

Сирія та сирійська культура у творчості Івана Кронеберга
(1788–1838)..... 10

Захаревич Л. М.

Взаємовідносини мови Старого та Нового перекладів Біблії Алі бея
(Kitab-ı Mukaddes, Yeni Ahit 1941) та Турецького біблійного
товариства 2008 р. 14

Кихтенко В. О.

Аналіз перських фразеологізмів із компонентом зоонімом
та їх еквіваленти в українській мові..... 18

Купчик О. Р.

Зв'язки Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка
з освітніми й науковими установами країн Сходу
(перша половина 1960-х років) 20

Мельник В. М.

Остготське посольство до шахіншаха Хосрова Ануширвана
(539–540 рр.)..... 24

Пупурс І. В.

Імідж *Киргизького*: за україномовними текстами О. Досвітнього,
І. Багмута, М. Погребецького 29

Скавронська Д. О.

Особливості міжмовної інтерференції
(на матеріалі перської і української мов) 32

Стоєцький О. С.

Абуль-Касім аш-Шаббі: аналіз вибраних творів генія туніської
та світової літератури..... 33

Тортіка М. В.

Проект Східної (Балкано-Турецької) конфедерації
як елемент внутрішньопартійної боротьби соціал-демократичних
партій у Болгарії 37

Фалько С. А.	
Феномен воєнної модернізації на Сході у ХІХ та на початку ХХ ст.: напрями досліджень, перспективи вивчення	41
Chalyi A. O.	
Economic reasons of XVIII th century Ottoman and Spanish Empires decline	45
Ямпольська Л. М.	
Іракський курдизм у ХХ – на початку ХХІ ст.: партикулярний та інтегральний виміри	48
НАПРЯМ 2. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА КРАЇН АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ	
Букрієнко А. О.	
Різні словотворчі потенціали канго та ваго (на прикладі слів, що записуються однаковими ієрогліфами)	53
Гончаренко А. В.	
Друга Тайванська криза 1958 р. у контексті американсько-китайських відносин	55
Демочко Г. Л., Семиволос В. О.	
Субкультура аніме у молодіжному середовищі	59
Демочко Г. Л., Уманець А. Ю.	
Хвиля халлю та особливості трансляції азійської культури на європейські країни	63
Коцюба О. О., Семеніст І. В.	
Проблема вибору перекладацьких стратегій адаптації китайської художньої літератури (на прикладі оповідання Цань Сюе «Чорні очі»)	66
Москальов Д. П.	
Пошук себе в романі Кобо Абе «Жінка в пісках» крізь призму філософії абсурду	70
Погорєлова І. С.	
Проблема територіальної цілісності на прикладі Корейського півострова	73
Суворова Л. К.	
Війна як апокаліптичний каталізатор етюду Тосіо Удо «Перше кохання»	76

Фесенко Г. Г.

Нанкін: естетика пам'яті міста про жертв японсько-китайської війни (1937–1945)..... 79

**НАПРЯМ 3. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА
НАРОДІВ ВЕЛИКОГО СТЕПУ**

Бубенок О. Б.

Проблема походження етноніма *болгар*..... 84

Левченко В. В.

Розвиток тюркології в Одесі в 1920–1930-х рр. 88

Мельник В. М.

Правові умови та геополітичні наслідки створення
Аварського каганату Східною Римською імперією 92

Рахно К. Ю.

Сармато-аланський мотив у закарпатській
соціально-побутовій казці..... 97

Русначенко А. М.

Голод в Казахстані як результат політики совєтської влади
стосовно корінного населення в кінці 1920-х –
початку 1930-х років і його оцінки..... 101

**НАПРЯМ 4. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА
ТА СУЧАСНІСТЬ КРИМУ**

Гірна Н. М.

Українізація Чорноморського флоту як вияв підтримки
Національної революції 1917–1921 рр. 109

Сеіт'яг'яєва Т. Р.

Художня своєрідність кримськотатарського народного дестану
«Чорабатир» 112

Сидоренко Н. М.

Преса Таврійської губернії (1838–1917):
пошуки українських сторінок 115

Смольницька О. О.

Проблема українського перекладу однієї з газелей
Борá Гази Іі Герая Хана (Газаі): відтворення суфійської символіки,
пов'язаної з терапією та флористичними архетипами..... 120

Федчук О. Б.	
Роль Гази III Герая в історії Кримського ханства	125
НАПРЯМ 5. ІДЕЙНІ ТА РЕЛІГІЙНІ КОНЦЕПЦІЇ СХОДУ	
Борбенчук І. М., Корнєва З. М.	
Ідейно-естетичні погляди Туни Кіремітчі та їх втілення в романі «Молитви лишаються незмінними»	130
Dankanich A. S.	
Islamic Eschatology: its origins and theological interpretations	132
Карпіцький М. М.	
Обов'язок кшатрія з позиції ведичної традиції у сучасному контексті	136
Щербаков Я. І.	
Відображення когнітивної картини світу ранньосередньовічного Китаю в «Записках про пошук духів» Гань Бао	140
НАПРЯМ 6. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ НА ТЕРЕНАХ БЛИЗЬКОГО, СЕРЕДНЬОГО ТА ДАЛЕКОГО СХОДУ	
Артеменко А. І.	
Європейський вплив на економічний розвиток країн Близького Сходу	144
Волик Н. Ю.	
Втілення «душі» Мо Яня у його творчому стилі (на прикладі творів «Прозора червона редиска» та «Геній»)	146
Дружкова І. С.	
Турецькі інновації згідно Глобальному інноваційному індексу	150
Карпова О. О.	
Вплив соціальних мереж на життя та навчання студентів Близького, Середнього та Далекого Сходу	153
Комарницька Т. К.	
Масова культура як чинник лексичних і граматичних зрушень у японській мові	156
Куцос О. І.	
Ціннісний вимір особистісних рис з точки зору українців, уйгурів та ханьців: за матеріалами психолінгвістичного експерименту	160

Майстренко Ю. І. Трансформація міграційної політики Туреччини.....	164
Меміш О. М. Значення Проекту Південно-Східної Анатолії (Güneydoğu Anadolu Projesi) для соціально-економічного розвитку Туреччини.....	165
Олійник О. М. Перспективні напрями співпраці України та Китаю в нових історичних умовах.....	169
Савчук С. С., Білошапка Т. В. Похолодання стосунків між Казахстаном та росією як наслідок інвестицій Китаю.....	176
Ціватий В. Г. Міжкультурна комунікація і публічна дипломатія Японії в мондіалізованому світоустрої ХХІ століття: темпоральний і зовнішньополітичний аспекти.....	179
Chukhnii O. Yu., Zvarych R. Ye., Lutsiv R. S. The Potential of Asian Urban Archipelagos.....	184
НАПРЯМ 7. СХІДНІ МОТИВИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ДИСКУРСІ	
Алмугхід А. М. М., Панченко О. І. Слово <i>арабка</i> в його текстовому втіленні.....	188
Антонова В. Ф., Нешко С. І. Східні мотиви у творах Р. Сауті.....	191
Ващенко Ю. А. Парадигма чарівної казки як елемент жанрового пастишу в романі Е. Е. Шмітта “Ulysse from Bagdad”.....	193
Доній В. С. Візія Сходу в постколоніальних дослідженнях Е. Саїда.....	197
Коломієць Н. В., Маковська М. А. Антонімічний переклад при відтворенні твору «莎菲女士的日记» Дін Лін українською мовою.....	201
Косович О. В., Чорній Р. П. Орієнталізм «Східних мотивів» Віктора Гюго.....	203

слово *арабка* може функціонувати як кличка тварини, зазвичай темного кольору.

Вчера я была на крыше курятника и смотрела на собак, они теперь на меня не лают, а все тянутся ко мне. Всего там 3 собаки, последнюю зовут Арабка [Віра Хлудова. Уся принадність життя таємна ... (з щоденника) // «Наука і життя», 2008].

Отже, слово *арабка* широко використовується в різноманітних художніх текстах, позначає жінку арабської національності, зазвичай красиву, або лежить в основі порівняння – за допомогою союзу як, або в переносному сенсі, як кличка тварини чорного кольору.

Список використаних джерел:

1. Национальный корпус русского языка. URL: <https://ruscorpora.ru/new>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-49>

Антонова В. Ф.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов*

*Українського державного університету залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

Нешко С. І.

*кандидат філологічних наук,
завідувачка кафедри іноземних мов*

*Українського державного університету залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

СХІДНІ МОТИВИ У ТВОРАХ Р. САУТІ

Р. Сауті обирає теми для своїх творів віддалені епохи та екзотичні країни. У своїх баладах автор використовує переважно середньовічні сюжети, а також історію та релігію Сходу. Від народної балади Р. Сауті сприйняв лише форму. Яскравими прикладами є “Thalaba the Destroyer” («Талаба-руйнівник») (1801), “The curse of Kehama” («Прокляття Кехами») (1810) та інші.

Ці поеми об’єднані спільністю східної проблематики та схожістю рис характерів головних героїв, виконаних віри, яка наставляє їх на істинний

шлях або допомагає перемогти ворогів. Таким є арабський витязь Талаба, поборник справедливості, який виступає проти злих чарівників, які символізують світове зло.

У поемі «Талаба» очевидна присутність фольклорного сюжету, заснованого на широко відомих у Європі народних переказах про останнього короля готів. «Thalaba the Destroyer» («Талаба-руйнівник») (1810) відрізняється глибиною філософсько-релігійної проблематики, має яскраво виражену лірико-драматичну жанрову природу з елементами епічної розповіді і складається з дванадцяти книг. Патетична розповідь поєднується зі співчутливими авторськими зверненнями до героїв, пристрасними ліричними монологами та драматичними діалогами персонажів. Задум поеми народився у Р. Сауті під впливом історії про рока Магомета.

Поема «Талаба-руйнівник» є одним із найвищих досягнень поетичного мистецтва Р. Сауті. Яскраві образи, барвисті метафори та порівняння, виразний мелодійний та ритмічний малюнок строф, сюжет, що складається з неймовірних пригод у дусі арабських казок «Тисячі та однієї ночі», піднесений інтонаційний лад поеми залишають сильне враження і відбивають романтичний характер поетичної фантазії поета. Поема написана нерифмованим неправильним розностопним віршем, свобода та різноманітність якого, на думку автора, найбільше відповідають характеру сюжету.

У 1810 р. Р. Сауті опублікував поему «Прокляття Кехами», засновану на мотивах індуїзму. Вивчаючи доступний йому етнографічний матеріал, Р. Сауті ознайомився з такими творами індійської релігійно-філософської думки, як «Бхагават-гіта» та «Махабхарата», «Рамаєна» та «Закони Ману». Автор акцентувався на тому, що сюжет поеми є характерним для індійської літератури. Проте слід зазначити, що Р. Сауті спирався на вірування індуїстів головним чином в їх зовнішніх, сюжетно-образних аспектах, завдяки чому в поемі був створений цілий пантеон богів індуїзму.

Типологічними рисами головних персонажів митця є безмежна віра, пошук істини, прагнення подолати ворогів. Тематику для своїх поем і віршів Р. Сауті обирав далекі епохи, невідомі країни. Він намагався відтворити притаманні екзотичному часу й простору дрібниці побуту, почуття, нерідко стаючи на точку зору своїх героїв. З цією метою він користувався багатством народної поезії, вводячи у твори традиційні розміри, повтори, традиційні символи та інші засоби. Звернення до ісламського сходу та використання прикмет екзотичного світу створюють особливий колорит творів автора. Р. Сауті сприйняв Схід як альтернативу античності (присутність якої частково відчувається у творах автора). У своїх творах поет прагнув знайти в екзотичному,

східному світі альтернативні відповіді на питання, викликані навколишньою дійсністю. Таким чином, твори Р. Сауті є своєрідним виявом філософії ескепізму.

Список використаних джерел:

1. Carnall G. Robert Southey and his age. The development of a conservative. Oxford : Clarendon Press, 1960. 233 p.
2. Curry K. Southey. London: Routledge & Kegan Paul, 1975. 191 p.
3. Southey R. The critical heritage. London – Boston : Routledge & Kegan Paul, 1972, 492 p.
4. Southey R. Poems; chosen and arranged by Edward Dowden. London – New York : Macmillan and Co., 1895, 220 p.
5. Southey R. The Poetical Works, with a Memoir of the Author : in 10 vols. Vol. 3. London : Longman, 1841. 440 p.
6. Storey M. Robert Southey: a life. Oxford – New York : Oxford Univ. Press, 1997. XV, 405 p.
7. Tzur R. “Kubla Khan” poetic structure, hypnotic, quality, a cognitive style : a study in mental vocal, a critical performance. Amsterdam – Philadelphia : Benjamins, 2006. 252 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-50>

Ващенко Ю. А.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

**ПАРАДИГМА ЧАРІВНОЇ КАЗКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ
ЖАНРОВОГО ПАСТИШУ В РОМАНІ Е. Е. ШМІТТА
“ULYSSE FROM BAGDAD”**

Роман «Улісс із Багдада» (*“Ulysse from Bagdad”*, 2008) належить перу Е. Е. Шмітта, франко-бельгійського письменника-постмодерніста, добре відомого за творами широкого жанрового та проблемно-тематичного діапазону («Пан Ібрагім та квіти Корану» (2001), «Оскар і Рожева дама» (2002), «Діти Ноя» (2003), «Моє життя з Моцартом» (2005) та ін).

Назва роману красномовно вказує на його античне інтертекстуальне джерело й визначає розгляд постмодерністського тексту крізь призму

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI КОНГРЕС СХОДОЗНАВЦІВ

(м. Київ, 3 грудня 2022 року)

Підписано до друку 16.12.2022. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 15,58. Тираж 100. Замовлення № 0123-006.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres»
79000, м. Львів, вул. Технічна, 1
87-100, м. Торунь, вул. Лубішка, 44
Телефон: +38 (050) 658 08 23
E-mail: editor@liha-pres.eu
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6423 від 04.10.2018 р.